

Analyse. Veel studenten haken af tijdens lerarenopleiding, maar dat hoeft geen slecht nieuws te zijn

Het giftig gepraat over onderwijs

► Vlaams Parlementslid Koen Daniëls (N-VA).

© Kristof Pieters

Het beroep van de leerkracht moet spannender worden. Want op dit moment haken te veel studenten tijdens de lerarenopleiding af. Maar is het wel zo slecht gesteld met de job en met ons onderwijs in het algemeen?

REMY AMKREUTZ

Van alle studenten die beginnen aan de lerarenopleiding haakt de helft onderweg af. En dat terwijl in de andere hoger onderwijsopleidingen circa één op de drie jongeren stopt. Een problematisch verschil, meent Vlaams Parlementslid Koen Daniëls (N-VA), die de cijfers opvroeg bij onderwijsminister Hilde Crevits (CD&V).

Daniëls verwijst daarbij naar Finland, waar alleen de beste scholieren uit het secundair onderwijs mogen beginnen aan de lerarenopleiding. Door ook bij ons schaarste te creëren, in dit geval door een niet-bindende toelatingsproef, kan de perceptie van de opleiding en de job veranderen. "We trekken blijkbaar niet de juiste en sterke profielen aan", zegt Daniëls in De Standaard. "Het lerarenberoep moet weer de waardering krijgen die het

verdient."

Niemand zal hem daarin tegenspreken. Maar er valt wel iets te zeggen over de draai die hij geeft aan het hoge aantal uitvallers. De opleidingen trekken, op die voor het secundair onderwijs na, niet minder jongeren aan. Wel is in de loop der jaren de instroom veranderd. Meer dan vroeger kiezen scholieren uit het technisch- en beroepsonderwijs voor een toekomst als leraar. En het zijn veelal juist deze jongeren die afvallen. Natuurlijk is dat hoge percentage onwenselijk, maar het heeft weinig tot niets te maken met de perceptie van het beroep.

Kettingreactie

De draai van Daniëls is niet toevallig. Hij pleit voor een loopbaanpact, waardoor het beroep aantrekkelijker moet worden. Maar zo'n omwenteling kan er pas komen als de nood hoog is of lijkt. In het verleden was eenzelfde trend zichtbaar in het debat rond de hervorming van het secundair onderwijs. Pascal Smet (sp.a) deelde mee hoe de Vlaamse vijftienjarigen steeds slechter scoorden in de PISA-studie en zag er en passant de rechtvaardiging in voor zijn hervorming. Eenzelfde trend tekent zich nu af. "In onderwijsdiscussies wordt vaak veel te veel op één hoop gegooid", zegt pedagoog Pedro De Bruyckere (Arteveldehogeschool). "Er zijn wel echte uitdagingen, maar vooral ook een perceptieprobleem."

Omdat het onderwijs een logge tanker is, zoals Smet vaak stelde, moeten de pijnpunten vaak problematischer worden voorgesteld dan ze in werkelijkheid echt zijn. Er zijn in Vlaanderen vroegtijdige schoolverlaters, maar in feite daalt dat aantal. De kloof tussen de prestaties van

autochtonen en migranten wat betreft schoolprestaties is nergens zo groot, maar tegelijkertijd presteren onze migranten doorgaans beter dan migranten in andere Europese landen. En onze leraren hebben zagezegd te weinig aanzien, toch heeft de Vlaming in geen enkele instelling zo veel vertrouwen als in het onderwijs.

Die voorstelling van de feiten zorgt ervoor dat jongeren vaak twee keer nadenken over een carrière als leerkracht. Daarmee krijgt vooral het secundair onderwijs te maken, wat ons brengt tot de kern van de meeste onderwijsproblemen. Lieven Boeve (katholieke onderwijskoepel) meent dat de loopbaan spannender en flexibeler moet. Zo zullen meer jongeren voor het beroep kiezen. Geen verkeerde diagnose, alleen zorgt de zoektocht naar een medicijn voor een kettingreactie. Want als de leerkrachten meer vrijheid en vertrouwen moeten krijgen, dan moeten de eindtermen, worden gereduceerd. Leraren zullen dan de kans krijgen om meer eigen lesstof te ontwikkelen.

"Maar als je dat nu aan de leraren vraagt, dan zal de helft dat niet willen", zegt Peter Op 't Eynde, schooldirecteur die de lerarenopleiding secundair doorlichtte. "Omdat ze zo veel vrijheid niet gewend zijn, maar vooral omdat ze er amper de ruimte en de tijd voor hebben." Om dus de flexibelere carrière te verkrijgen, zal dus de administratieve rompslomp eveneens moeten worden afgebouwd.

Positieve Crevits

Haast alle onderwijsdossiers zijn zo in elkaar verstrikt dat weinigen aan de lokroep van een grootscheepse hervorming kunnen weerstaan. Terwijl dat voor de lerarenloopbaan misschien niet nodig is. "Er zijn

pijnpunten, maar we doen het goed", zegt Raymonda Verdyck van het Gemeenschapsonderwijs (GO). "90 procent werkt vol passie. Die boodschap gaat vaak verloren."

Crevits lijkt dat te beseffen. Het is ook geen toeval dat zij weinig negatieve boodschappen de wereld instuurt. De hervorming heet nu modernisering, wat toch een stuk minder hemelbestormend klinkt. De leraren krijgen daarbij vooral te horen dat zij nu al veel vertrouwen genieten en dat zij "de talentontwikkelaars van Vlaanderen zijn". Haar discours moet er indirect voor zorgen dat de loopbaan van de leraar aantrekkelijk wordt. Het pact in het najaar, is - zoals het hoort - niet minder dan een welkome aanvulling.